

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน

Factors Related to Stress of Employess at Electronic Components Productions in Bangchan Industrail Estate

ปัญญ์พัชรกร บุญพร้อม (Punpaphatpron Bunprom) *

เพชรารวลัย ธีระวนัฐพงศ์ (Phetcharawalai Thirawanutpong) **

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับความเครียดของพนักงาน 2) ศึกษาเปรียบเทียบความเครียดกับลักษณะสภาพส่วนบุคคลของพนักงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล ด้านสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับระดับความเครียดของพนักงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินความเครียดด้วยตนเอง ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์มีคะแนนเฉลี่ยเรื่องความเครียดในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.70 2) เมื่อเปรียบเทียบความเครียดกับลักษณะสภาพส่วนบุคคลของพนักงานพบว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 อยู่ในตำแหน่งฝ่ายผลิต คิดเป็นร้อยละ 44.7 มีความคิดเห็นที่มีต่อด้านลักษณะการทำงานอยู่ในระดับต่ำและด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานพบว่าอยู่ในระดับต่ำเช่นกันยกเว้นด้านระบบความปลอดภัยของเครื่องจักรอยู่ระดับปานกลาง 3) จากการศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านต่างๆกับความเครียดของพนักงานพบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ส่วนสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value <0.001)

คำสำคัญ ความเครียด พนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน

Abstract

* อาจารย์คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ punpaphatpron.bu@northbkk.ac.th

** คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ phetcharawalai.thi@northbkk.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

The purposes of this research 1) to study stress level of employees 2) to compare stress with personal characters of employees 3) to study the relationship between personal characters, work status, environment in workplace and their stress level.

The study population was 150 employees at Electronic Components Productions in Bangchan Industrail Estate. The research tools were questionnaire personal information stress testing and sharing opinion about working condition and environmental evaluate by use statistical package to find percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation.

The result of research 1) Most of employees in electronic component have stress in low level or 38.7% 2) when stress and personal characters were compared, it is indicated that most of them are females who are 30-39 years old and 60% of them are in production department 44.7 percent of the employees have low level of work of work and environment in workplace except the security which is in mid-level Thirdly, from the study of relationship between all factors and employees stress, it is found that personal status does not result in stress. Moreover, education level, work status and environment in workplace relate to the stress of employees in electronic component production department which accompanies with negative statistic importance significant (p-value <0.001).

Keywords: stress, Employees Electronic Components Productions, Bangchan Industrail Estate

บทนำ

* อาจารย์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครุทกรุงเทพ punpaphatpron.bu@northbkk.ac.th

** คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครุทกรุงเทพ phetcharawalai.thi@northbkk.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ในปัจจุบัน สถานะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและในโลก นำไปสู่การขยายตัวของการแข่งขันที่ไร้พรมแดนและรุนแรงมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศย่อมต้องมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับต่างประเทศในระดับสูง ทั้งในด้านการผลิตและการค้า รวมทั้งจะต้องแข่งขันกับประเทศ ที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ล้ำหน้า ไกล่เคียง หรือยังด้อยกว่าไทย ดังนั้นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทยให้ก้าวหน้าต่อไปในกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลก และเพื่อให้พ้นภาวะวิกฤตที่ประสบอยู่ในขณะนี้ประเทศไทยจะต้องยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศให้สูงขึ้น เพราะการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว หมายถึง การตกต่ำทั้งในด้านการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ การจ้างงาน รายได้ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญของประเทศและเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ โดยเฉพาะญี่ปุ่น ที่เข้ามาลงทุนจำนวนมากในประเทศซึ่งหลายปีที่ผ่านมาประกอบกับประเทศมีแรงงานที่มีความชำนาญเป็นพิเศษทั้งความละเอียดประณีตซึ่งเหมาะสมกับความต้องการของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโลก จากการปฏิบัติงานของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องมีการแข่งขันกันสูงเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อถือในด้านการผลิตจากบริษัทต่างประเทศทำให้พนักงานมีความเครียด ในสภาพการทำงานซึ่งซ้ำซากจำเจ ทำงานล่วงเวลา สภาพแวดล้อมที่มีสารเคมีเป็นต้น ผลกระทบของความเครียดจากการทำงานต่อการขาดงานหรือการลาป่วยและความรุนแรงในสถานที่ทำงาน

ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเครียดของพนักงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการเกิดความเครียดของพนักงาน อันจะส่งผลให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและเต็มใจที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ และสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ให้เจริญเติบโต และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของพนักงานด้วยแบบประเมินความเครียดด้วยตนเอง ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเครียดกับลักษณะสถานภาพส่วนบุคคลของพนักงาน
3. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ความคิดเห็นด้านสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับระดับความเครียดของพนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือพนักงานทั้งหมดที่ทำงานอยู่ในบริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง ในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางชันจำนวน 150 คน ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยต่างๆ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล สภาพการทำงาน ปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน และระดับความเครียด (2) แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ของกระทรวงสาธารณสุข (3) ความคิดเห็นต่อสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน คือหาค่าไคส-สแควร์ และการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$

คุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.88 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเครียดจากการทำงานโดยรวมเท่ากับ 0.81 ส่วนความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.80

ผลการวิจัย

1. แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ของกระทรวงสาธารณสุข คะแนนความเครียดในภาพรวม พบว่าพนักงานในกลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยความเครียดในระดับน้อย และเมื่อจำแนกระดับความเครียดพบว่า มี ร้อยละ 48.0 ไม่มีข้อบ่งชี้ว่ามีความเครียด และมีระดับความเครียดในระดับ น้อย ปานกลาง และสูง มีสูงถึงร้อยละ 52.0 หรือจำแนกตามระดับความเครียดมี ร้อยละ 34.7 ร้อยละ 10.00 และร้อยละ 7.30 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามระดับการวัดความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ระดับความเครียด	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่แน่ใจในคำถาม	14	9.30
2. ไม่มีความเครียด	58	38.70
3. มีความเครียดน้อย	52	34.70
4. มีความเครียดปานกลาง	15	10.00
5. มีความเครียดมาก	11	7.30
ระดับเฉลี่ยรวม	150	100

พนักงานกลุ่มนี้ไม่พบอาการ พฤติกรรม ความรู้สึกที่ส่งผลต่อ การวัดความเครียดในระดับสูงแม้แต่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ประเด็นเดียว แต่พบว่ามีอาการ หรือพฤติกรรม หรือความรู้สึก อยู่ 6 ประเด็นที่ไม่มีผลต่อความเครียด คือ ประเด็นเกี่ยวกับทำอะไรไม่ได้เลยเพราะประสาทตึงเครียด ไม่อยากพบปะผู้คน รู้สึกไม่มีความสุขและเศร้าหมอง รู้สึกหมดหวังในชีวิต รู้สึกว่าชีวิตของตนไม่มีคุณค่าและกระวนกระวายอยู่ตลอดเวลา ส่วนประเด็นที่เหลืออีก 14 ประเด็นใน 20 ประเด็นที่เป็นตัวชี้วัดความเครียด ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขมีผลต่อความเครียดในระดับต่ำ ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับนอนไม่หลับเพราะคิดมากหรือกังวลใจ รู้สึกหงุดหงิด รำคาญ มีความวุ่นวายใจ ปวดหัวข้างเดียวหรือปวดบริเวณขมับทั้ง 2 ข้าง รู้สึกว่าตนเองไม่มีสมาธิ รู้สึกเพลียไม่มีแรงจะทำอะไร รู้สึกเหนื่อยไม่อยากทำอะไร มีอาการหัวใจเต้นแรง เสียสั่น ปากสั่น หรือมือสั่นเวลาไม่พอใจ รู้สึกกลัวผิดพลาดในการทำสิ่งต่าง ๆ ปวดหรือเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณท้ายทอย หลัง หรือไหล่ ตื่นเต้นง่ายกับเหตุการณ์ไม่คุ้นเคย มึนงงหรือเวียนศีรษะ และความสุขทางเพศลดลง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของอาการที่ส่งผลต่อความเครียด ระดับและเกณฑ์ชี้วัดระดับวัดความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามอาการ พฤติกรรม ความรู้สึก

อาการ พฤติกรรม ความรู้สึก	ร้อยละ	ระดับ	เกณฑ์ชี้วัด
1. นอนไม่หลับเพราะคิดมากหรือกังวลใจ	74.00	0.97	เครียดเล็กน้อย
2. รู้สึกหงุดหงิด รำคาญ	85.30	1.11	เครียดเล็กน้อย
3. ทำอะไรไม่ได้เลยเพราะประสาทตึงเครียด	60.00	0.77	ปกติไม่เครียด
4. มีความวุ่นวายใจ	75.30	0.91	เครียดเล็กน้อย
5. ไม่อยากพบปะผู้คน	51.30	0.69	ปกติไม่เครียด
6. ปวดหัวข้างเดียวหรือปวดบริเวณขมับทั้ง 2 ข้าง	75.3	1.08	เครียดเล็กน้อย
7. รู้สึกไม่มีความสุขและเศร้าหมอง	60.70	0.81	ปกติไม่เครียด
8. รู้สึกหมดหวังในชีวิต	40.7	0.55	ปกติไม่เครียด
9. รู้สึกว่าชีวิตของตนไม่มีคุณค่า	37.30	0.49	ปกติไม่เครียด
10. กระวนกระวายอยู่ตลอดเวลา	62.70	0.77	ปกติไม่เครียด
11. รู้สึกว่าตนเองไม่มีสมาธิ	72.70	0.94	เครียดเล็กน้อย
12. รู้สึกเพลียไม่มีแรงจะทำอะไร	75.30	0.97	เครียดเล็กน้อย
13. รู้สึกเหนื่อยไม่อยากทำอะไร	78.70	0.99	เครียดเล็กน้อย
14. มีอาการหัวใจเต้นแรง	68.00	0.87	เครียดเล็กน้อย
15. เสียสั่น ปากสั่น มือสั่นเวลาไม่พอใจ	64.00	0.85	เครียดเล็กน้อย
16. รู้สึกกลัวผิดพลาดในการทำสิ่งต่างๆ	78.70	1.03	เครียดเล็กน้อย
17. ปวดหรือเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณท้ายทอยหรือไหล่	70.00	1.05	เครียดเล็กน้อย
18. ตื่นเต้นง่ายกับเหตุการณ์ไม่คุ้นเคย	78.70	1.05	เครียดเล็กน้อย
19. มึนงงเวียนศีรษะ	76.70	1.05	เครียดเล็กน้อย
20. ความสุขทางเพศลดลง	59.3	0.96	เครียดเล็กน้อย

2. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล สภาพการทำงาน ปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน และระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความเครียด

2.1 ลักษณะส่วนบุคคล พนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60) มีอายุเฉลี่ย 31.14 ปี โดยกลุ่มอายุ 30-39 ปีมีมากที่สุด (ร้อยละ 28.7) ส่วนมากมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มี (ร้อยละ 32.1) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มี (ร้อยละ 54.6) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับตำแหน่งฝ่ายผลิต (ร้อยละ 44.7) พนักงานส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 85.3) ส่วนมากมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มี (ร้อยละ 37.3)

2.2 สภาพการทำงาน พนักงานกลุ่มนี้มีความคิดเห็นที่มีต่อด้านลักษณะทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D = 0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานที่น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก จำเจอยู่ในระดับต่ำ ด้านบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.69) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน ($\bar{X} = 2.48$, S.D = 0.77) ด้านนโยบายการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน ($\bar{X} = 2.72$, S.D = 0.80) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.76$, S.D = 0.79) ด้านสัมพันธภาพในการทำงานอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.76$, S.D = 0.79) ยกเว้น สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงาน เมื่อประสบปัญหา ความเดือดร้อน เพื่อนร่วมงานให้ความช่วยเหลือ สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของพนักงานจำแนกตามสภาพการทำงาน
 รายด้าน
 (n=150)

สภาพการทำงาน	ค่าเฉลี่ย $\pm$ sd	เกณฑ์ชี้วัด
1.ด้านลักษณะงาน	3.09 (0.65)	ปานกลาง
2.ด้านบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.23 (0.69)	ปานกลาง
3.ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	2.48 (0.77)	ต่ำ
4.ด้านนโยบายการบริหารงาน	2.72 (0.80)	ต่ำ
5.ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	2.76 (0.79)	ต่ำ
6.ด้านสัมพันธภาพในการทำงาน	2.76 (0.79)	ต่ำ
โดยรวม 6 ด้าน	2.84 (0.75)	ต่ำ

2.3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน พบว่าพนักงานกลุ่มนี้มีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การยศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.85$, S.D = 0.65), ($\bar{X} = 2.51$, S.D = 0.91), ($\bar{X} = 2.59$, S.D = 1.13) และ ($\bar{X} = 2.89$, S.D = 0.85) ตามลำดับ ยกเว้นด้านระบบความปลอดภัยของเครื่องจักรมีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D = 0.85) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของพนักงานจำแนกตามสภาพแวดล้อม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

รายด้าน (n=150)		
สภาพแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย $\pm$ sd	เกณฑ์ชี้วัด
1.ทางกายภาพ	2.85(0.65)	ต่ำ
2.ทางเคมี	2.51(0.91)	ต่ำ
3.ทางชีวภาพ	2.59(1.13)	ต่ำ
4.ทางการยศาสตร์	2.89(0.85)	ต่ำ
5.ทางด้านระบบความปลอดภัยของเครื่องจักร	2.76 (0.79)	ปานกลาง
โดยรวม 5 ด้าน	2.72 (1.02)	ต่ำ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ด้านสภาพการทำงาน และปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานที่ส่งผลต่อความเครียด ผลการศึกษา การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ระดับตำแหน่งงาน โรคประจำตัว รายได้ โดยใช้ค่าไคสแควร์ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่าเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับตำแหน่งงาน โรคประจำตัว และรายได้ต่อเนื่องของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด ($r=0.00$) พบเพียงประเด็นเดียวที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คือ ระดับการศึกษาคือพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นมีความเครียดสูงกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการทำงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับความเครียด พบว่า สภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความเครียด โดยมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลาง ($r= -0.315$ และ -0.317) ตามลำดับยกเว้นด้านความสัมพันธ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทางบวก ($r= 0.316$) คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือเจ้านายมีความขัดแย้งหรือไม่สามารถปรึกษาปัญหาต่างๆกับเจ้านายได้ก็จะมีผลต่อความเครียด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล กับระดับความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ตัวแปร	ค่า χ^2	df	r	P-value
ลักษณะส่วนบุคคล	-	-	0.00	0.095
เพศ	5.16	4	-	0.270
อายุ	-	-	0.027	0.741
การศึกษา	14.80	4	-	0.005*
ตำแหน่ง	4.315	4	-	0.365
ประสบการณ์ทำงาน	-	-	0.136	0.096
รายได้	-	-	0.063	0.445
โรค	4.54	2	-	0.103
สภาพการทำงาน	-	-	-0.315	<0.001*
ด้านลักษณะ	-	-	0.256	0.002*
ด้านบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ	-	-	0.216	0.008*
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	-	-	0.201	0.013*
ด้านการบริหารงาน	-	-	0.129	0.115
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	-	-	0.176	0.031*
ด้านสัมพันธภาพในการทำงาน	-	-	0.316	<0.001*
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	-	-	-0.317	<0.001*
ทางกายภาพ	-	-	0.256	0.002*
ทางเคมี	-	-	0.216	0.008*
ทางชีวภาพ	-	-	0.201	0.013*
ทางการยศาสตร์	-	-	0.219	0.115
ทางระบบความปลอดภัยของเครื่องจักร	-	-	0.087	0.290

* มีนัยสัมพันธ์ทางสถิติ $\alpha=0.05$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า พนักงานมีอาการ ปวดหัว มึนงง เวียนศีรษะ มีอาการหัวใจเต้นแรง ปากสั่นหรือมือสั่นเมื่อเวลาไม่พอใจ แสดงถึงการปรากฏอาการทางร่างกาย ส่วนอาการทางด้านการรู้สึกรังเกียจรังการาคัญใจ วุ่นวายใจ ไม่มีสมาธิและรู้สึกผิดพลาดในการทำสิ่งต่างๆ แสดงถึงการปรากฏอาการทางจิตใจ ส่วนการเกิดอาการนอนไม่หลับ รู้สึกเพลีย ไม่มีแรงจะทำอะไร เป็นลักษณะพฤติกรรมของพนักงานที่สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อเกิดความเครียดจากทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าพนักงานเผชิญกับความเครียดในระดับต่ำถึงปานกลาง จะทำให้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานสูงขึ้น ซึ่งความเครียดของพนักงานเป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่งๆ และร่างกายก็จะตอบสนองต่อความเครียดนั้นโดยการหลั่งฮอร์โมนความเครียดออกมา เมื่อความเครียดหายไปร่างกายก็จะกลับสู่สภาวะปกติ ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า พนักงานมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ นั้นหมายความว่า พนักงานมีระดับความเครียดอยู่ในระดับที่เหมาะสม พนักงานของบริษัทนี้จะมีผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น เพราะการเกิดความเครียดบ้างแต่ในระดับที่เหมาะสม จะทำให้พนักงานเกิดความตื่นตัว มีการปรับตัวให้สามารถทำงานได้ โดยมีการใช้ความพยายามในการทำงานสูงขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จ ซึ่งเกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมและประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่ม และองค์กร จัดว่าเป็นความเครียดเชิงสร้างสรรค์ (Constructive stress) ความเครียดในระดับนี้ ถือว่า มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ จากผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สวัสดิ์ พุ่มพวง (2541) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานสายการผลิตในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัท อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรม นวนคร จำนวน 334 คน ที่พบว่าโดยภาพรวมแล้ว พนักงานมีความเครียดต่ำ เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ด้านสภาพการทำงาน และปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงาน พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานระดับตำแหน่งงาน โรคประจำตัว รายได้ โดยใช้ค่าไคสแควร์ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบ พบว่า เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับตำแหน่งงาน โรคประจำตัว และรายได้ต่อเนื่องของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด พบเพียงประเด็นเดียวที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คือ ระดับการศึกษา คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นมีความเครียดสูงกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือในระดับที่มีการศึกษาสูงขึ้นไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จักรพันธ์ เจริญผล, 2546 ;อ้างอิงจาก Gibson et al., 1982) กล่าวว่า ระดับการศึกษาเป็นสาเหตุของความเครียด ส่วนสิทธิดี๊ด อัครชาติ (2542) ได้ศึกษาความเครียดของข้าราชการตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ตำรวจจราจรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเครียดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัย-สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างทางด้านความเครียดของข้าราชการตำรวจจราจรชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน พบว่า ข้าราชการตำรวจจราจรชั้นสัญญาบัตร มีความเครียดมากกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ธีรดา จิตสุผล. (2553) ได้ศึกษาความเครียดและพฤติกรรมเผชิญความเครียดของพยาบาลในโรงพยาบาลศิริราช พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการทำงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับความเครียด พบว่า สภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดทุกด้านแต่ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ เพชรกุล (2539) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานได้แก่ ปัจจัยด้านตัวงาน ทั้งสภาพการทำงานโดยตรง ลักษณะงาน ความยากง่าย ปริมาณงานมาก Cooper, C. L. and J. Marshall (1976) ได้กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวกับตัวงานว่า สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการทำงาน ได้แก่ สภาพการทำงาน(Working condition) เช่น การที่ต้องการทำงานอย่างรวดเร็ว ต้องใช้ความพยายามสูงหรืองานที่ลำบากเกินไป และงานที่หนักเกินไป (Work overload) หมายถึง การมีปริมาณงานที่ต้องทำมากหรืองานที่ต้องใช้สมาธิในการทำงานสูง ใช้เวลารวดเร็วหรือเป็นการตัดสินใจที่มีความหมาย ส่วน คลิมอนด์และซาคออฟสกา (นุชรินทร์ สิริประภาวรรณ, 2542; อ้างอิงจาก Clements & Zarkowska, 1994) กล่าวว่าผู้ที่เครียดมักจะมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านเนื้อหาของงาน ได้แก่ ระดับความยาก ง่ายของงานเกินกว่าความสามารถของคนที่มืออยู่ ความไม่พึงพอใจ อันตรายจากงาน ความหนักเบา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ของงานมากหรือน้อยเกินไป มีสิ่งมารบกวนในงานที่ทำอยู่ และข้อจำกัดในเรื่องเวลา (deadline) ระดับอำนาจตัดสินใจในงานที่ทำ และต้องรับผิดชอบคนงบประมาณหรือ เครื่องมือ

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธุ์ เจริญผล (2546) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงาน
การสื่อสารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) ชลบุรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ฉบับอัดสำเนา
- ชัยวัฒน์ เพชรกุล (2539) การรับรู้บรรยากาศองค์การและความเครียดของบุคลากรในโรงพยาบาลตากสิน
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นุชรินทร์ สิริประภาวรรณ (2542) ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของผู้พิพากษาในเขตกรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สวัสดิ์ พุ่มพวง (2541) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานสายการผลิตในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
- สิทธิศักดิ์ อัครฮาด (2542) ความเครียดของข้าราชการตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.
รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับอัดสำเนา
- Cooper, C. L. and J. Marshall. 1976. Occupational Source of Stress. Journal of Occupation Psychology.
495 (May): 11-28.